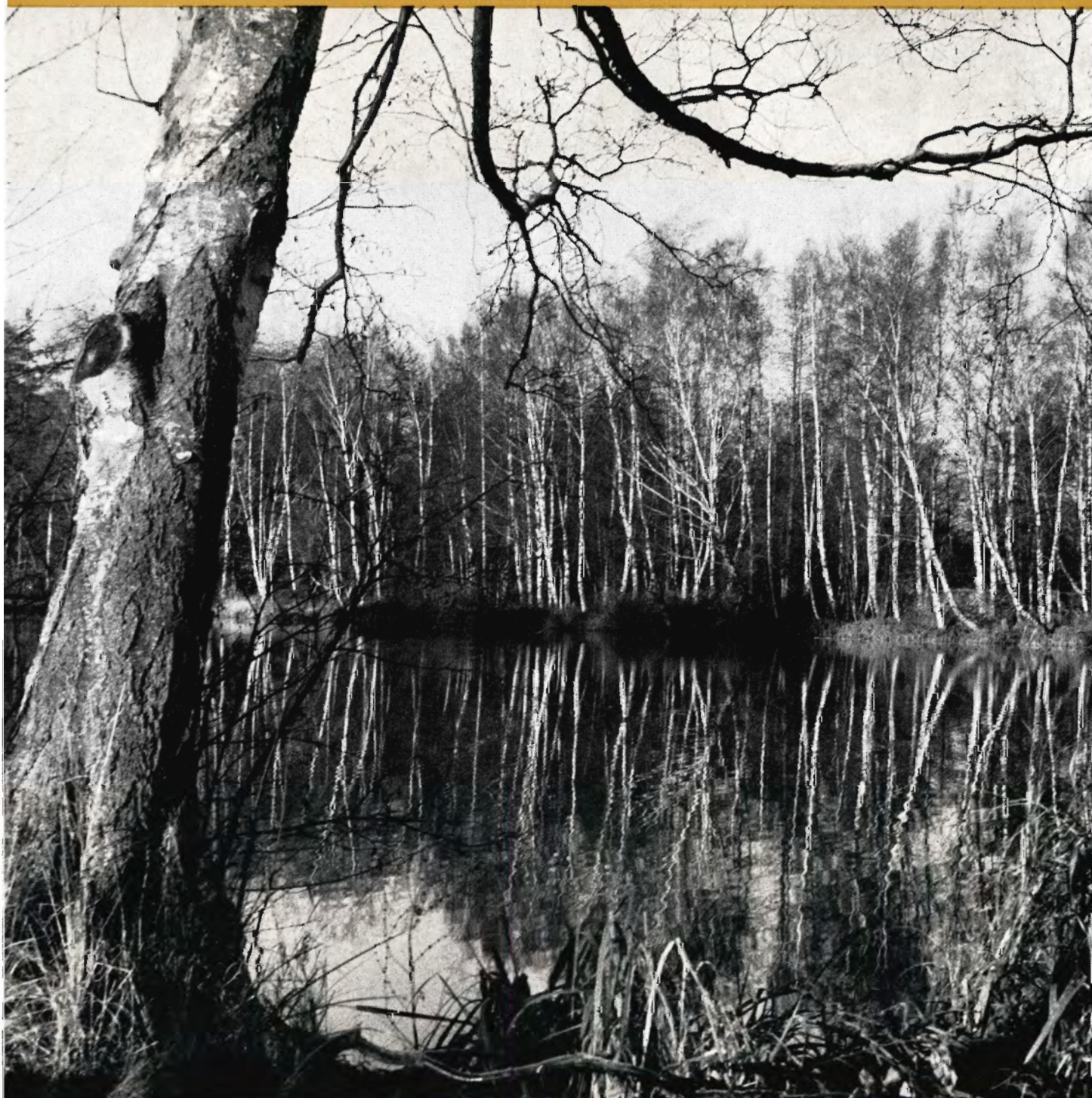

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
Oktober 1972

10

I Finland og Sverige tiltrækkes nu millioner af skovplanter i **Paperpot**

den nye prisbillige formeringspotte med de mange dyrkningsmæssige fordele. Rekvirer brochure med oplysninger om Paperpot fra eet af nedennævnte firmaer.

Paperpot-systemet (pottes og hjælpemidler) forhandles af:

A/S L. Dæhnfeldt
A. Hansens Amagerfrø
J. E. Ohlsens Enke
Østergårds Frøavl A/S
R. Wibolts
Frøavl & Frøhandel A/S

DENIAGRO A/S

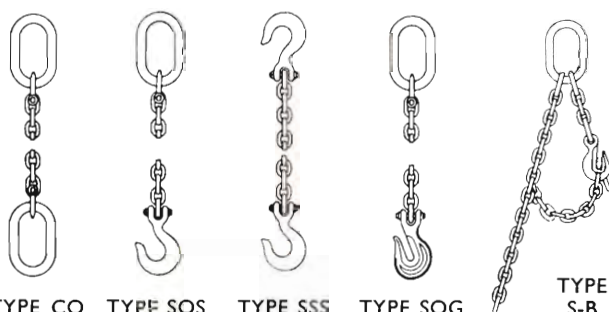

WILLIAM HARDING

v/R. HERNÖE

Viktoriagade 6 - 1655 København V - Tlf. (01) 21 23 96

ACCOLOY KUPLEX Stålkæder

TYPE CO

TYPE SOS

TYPE SSS

TYPE SOG

TYPE S-B

ACCOLOY KUPLEX systemet består af bæreringe, kæder, kroge og samleled, som sammensættes til alle opgaver! **Leveres omgående fra lager!**

Alle dele er fremstillet af **AMERICAN CHAIN & CABLE COMPANY INC.**, sænksmedede og varmebehandlede til stor hårdhed og styrke! Brinell hårdhed 300, brudstyrke 105 kg/mm², min. forlængelse ved brudprøve 15 pct.

Kæde og komponenter må aldrig udglødes!

Kæderne er overfladebehandlede med Molybdendisulfid - tørilubricant smøremiddel som sikrer nedsat slidtage og hæmmer angreb af rust og snavs.

LUG ALL Wire-Skraldetalje

Kapaciteter 680-1800 kg

FORLANG PROSPEKTER

Regntøj og handsker kan også leveres.

CROSBY-LAUGHLIN

leveringsprogram bl. a.

- C. L. Sjakler
- C. L. Lastkroge
- C. L. Swivler
- C. L. Øjebolte
- C. L. Bardunstrammere
- C. L. Wireblokke - Kasteblokke
- C. L. Slyngkovse
- C. L. Glidekrog for wire
- C. L. Kædestrammere

A/S JUNCKERS SAVVÆRK

Køges største arbejdsplads

- Europas største parketfabrik

Beskæftiger 1150 medarbejdere - årlig lønudbetaling 46 millioner kr.

Producerer årlig 3 millioner kvadratmeter parketgulve af bøg, eg og ask samt 60-80 tusind tons cellulose.

Indkøber årlig for 23 millioner kr. råtræ fra danske skove. Årsomsætning 150 millioner, hvoraf 60 millioner er eksportindtægt.

SAME gør et godt stykke arbejde i dansk skovbrug...

Skovrider M. Bj. Thomsen, Holckenhavn Gods pr. Nyborg siger:

Efter stormfaldene i 1967 stod vi på Næsbyholm Skovdistrikt overfor anskaffelsen af en traktor med 4-hjulstræk. Valget faldt på en SAME LEONE, som trods forholdsvis ringe udbredelse virkede tiltalende såvel teknisk som prismæssigt. Vore forventninger blev indfriet og mere til - i de forløbne 4 år har traktoren hver dag præsteret et stort og krævende arbejde, og efter 6.000 driftstimer har vi netop byttet. - Til en ny SAME!

M. Bj. Thomsen

Importør for Danmark

BUCHTRUP

RANDERS . TELEFON (06) 42 99 33

Ny
bonus
hvert
år

alene i 1972
128 millioner kr.
til bonus

- herunder i pensionistillæg

38%

af den med bonus
opskrevne pension

*vi har
det hele*

PENSIONSFORSIKRINGER
RATEFORSIKRINGER
KAPITALFORSIKRINGER
GRUPPELIVSFORSIKRINGER

HAMMERENSGADE 6
1267 KØBENHAVN K
TELEFON (01)14 20 10

Pensions forsikringsanstalten **as**

oprettet 1917

ledet af danske erhvervs- og funktionærorganisationer

Afdelinger i:

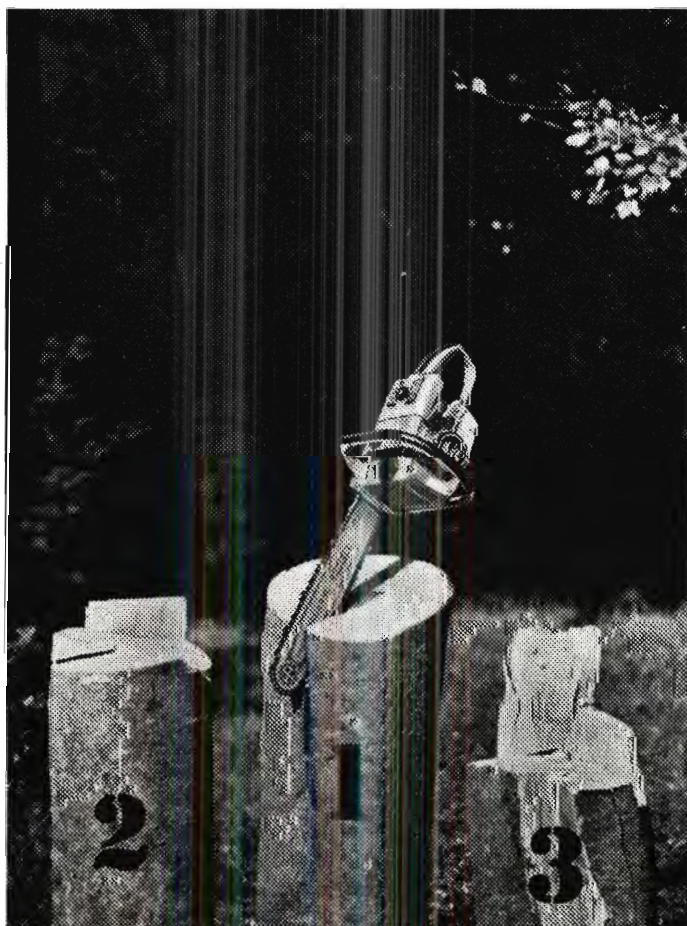
Nordjylland:
Vesterbro 17
9000 Aalborg
Tlf. (08)133490

Syd- og Vestjylland:
Helligkorsgade 14
6000 Kolding
Tlf. (05)522945

Øst- og Midtjylland:
Store Torv 3
8000 Århus C
Tlf. (06)131711

Fyens Amt:
Kongensgade 27
5000 Odense
Tlf. (09)110980

**Vestsjællands-,
Roskilde- og
Storstrøms Amter:**
Vestre Kaj 14
4700 Næstved
Tlf. (03)727412

**Homelite gør Dem
til olympisk mester
i at fælde træer.**

**Beskære træer. Save brænde.
Klippe hække.
Og et par andre småting.**

Homelite kædesaven har alle en olympisk mesters egenskaber: Verdens bedste (og verdens mest købte - solgt i over 3 millioner eksemplarer), hurtigst, utrolig nem at starte, vejer mindre og går lettere gennem al slags træ. Hæk-klipper-agregat kan påmonteres. Leveres med 12'' kæde og sværd. Så skynd Dem hellere - olympiade-tilbudet gælder kun kort tid.

**Og prisen er
også en vinder:**

Homelite kædesav
(olympiade-model, Automatic 150)

**NU
kr. 999.-**

(excl. moms).
Normalpris kr. 1.800.-.

Forhør uden om hele landet.
Århus Motor Compagni & - 8250 Ege - Tlf. 06-22 08 33

Send mig venligst Homelites katalog

Navn _____
Adresse _____
Postnr. _____

Husqvarna's nye rydningssav - 165 R

Husqvarna 165 R er fremstillet i nært samråd med Det Svenske Skovvæsen og rydningseksperter. Motoren er specialkonstrueret, stærkere end tidligere modeller. Ny tændingssystem er indført - condensor discharge - Et platinløst tændingssystem, som er helt uimodtageligt over for fugt og snavs.

Vibrationsdæmpningen er blevet yderligere forbedret på Husqvarna 165 R. Reguleringen er placeret på højre side af motorrummet. Klingens nedgearret ca. 20%, hvilket giver forøget vridningsmoment og mindsker risikoen for såkaldt »knibning«. Desuden forøger det savens kapacitet, hvilket yderligere understreges med Husqvarna's nykonstruerede rydningsklinge - 22 Maxi - eller græsklinge.

Husqvarna

J. O. Thomsen
Ringparken 12
9300 Sæby
Tlf. (08) 46 18 27

Leif Grønhøj
Jyllandsgade 38
9520 Skørpinge
Tlf. (08) 39 10 32

Vejle Værktøjsmagasin
Ibæk Strandvej
7100 Vejle
Tlf (05) 82 47 11

Motor Centret
Industrivej
5772 Kværndrup
Tlf. (09) 27 10 12

Mekaniker Poul Olsen
5952 Tullebølle
Tlf. (09) 50 12 72

Hako-Tek
v/Aage Melvej
Bisgårdsgade 9
7500 Holstebro
Tlf. (07) 42 25 12

Mekaniker
Arne Mogensén
Halsted pr.
4900 Nakskov
Tlf. (03 939) 22 U

Fa. Vepa v/Johs. Larsen
Toksværd pr.
4684 Holme-Olstrup
Tlf. (03 747) 282

Fa. Bendt Jensen
Valdemarsgade 13
4200 Slagelse
Tlf. (03) 52 43 65

Sølving Skovservice
Kirke Værløsevej 42
3500 Lille Værløse
Tlf. (01) 48 09 37

Stormfald på lav bund

Svar til professor, dr. CARL
MAR. MØLLER

fra fhv. statskovrider, dr.
agro. AXEL S. SABROE

DET var glædeligt til afveksling fra maskiner og »EDB« at finde en artikel i »Skoven« (nr. 9 d. å.), der havde et biologisk sigte, og hvori der omtales de vanskeligheder, som selv en erfaren skovbrugsprofessor kan komme ud for, og jeg kan ikke lade være med at følge opfordringen og komme med nogle bemærkninger.

Jeg har to gange været i Lounkær.

Den første var i 1910 med Landbohøjskolen efterårsekspedition. Da var skoven under Visborggård, og vi så der bl. a. ca. 50 ha næsten 80-årig rødæl, hovedsagelig fremkommet ved stævning, (se O. G. Petersens »Forstbotanik«, I udg. fig. 156, side 297), noget der i dag vel er helt ukendt, men som dengang forekom andre steder, dog i et mindre omfang.

Den anden gang var i januar 1968, da jeg vurderede skoven for Kreditforeningen, og det blev en grundig gennemgang.

Skoven står overvejende på meget fugtige arealer (hævet fjordbund?), idet det højeste punkt er 3½ m over havet. Grundvandspejlet var – efter en undersøgelse i 1936–39 – i gs. 20–40 cm dybde om vinteren og faldt i eftersommeren til ca. 130 cm. Senere er der dog sket afvanding, hvor dette var muligt på grund af det ringe fald, men professoren siger dog i artiklen, at »Grundvandet (pletvis) aldrig er fjernt og om vinteren på mange arealer kan nå op i overfladen«. I 60–70 cm dybde siges at være fastlejret ler eller klæg.

Det er altså overvejende meget fugtige arealer, men alligevel påtænkes det, at ca. 2/3 af skoven efterhånden skulle blive bevokset med nåletræer, der jo ikke naturligt hører hjemme her. Hvis man således vil gå imod naturen, må man være forberedt på at tage en stor risiko.

-skær
igennem
med

Jonsereds

Raket

- * Vibrationsdæmpet håndtag, som gør arbejdet lettere og endnu mere behageligt!
- * Behagelig lydsvag trods den fantastiske råstyrke!
- * 20 m/sek. — let og hurtigt at arbejde med, en fin balance og med helt nye måder at afgrene på!
- * Den gennemarbejdede konstruktion og de bedste materialer samt en stor erfaring ligger bag!

DANMARK OG NORDENS MEST SOLGTE MOTORSÅV

AUT. JONSEREDS FORHANDLERE:

AALBORG: Børge Pedersen, Jernbanegade 16, tlf. (08) 13 40 29. **TERNDRUP:** Søren G. Nielsen, Siem, tlf. (08) 11 55 11 nr. 193. **SKRÆ:** Viggø Graversen, tlf. (06) 88 04 13. **AVLUM:** Jørgen Rasmussen, tlf. (07) 47 23 55. **HAMMEL:** Jens Peter Rohde, tlf. (06) 96 10 69. **RYOMGÅRD:** Poul Bøjstrup, tlf. (06) 39 41 77. **ØLGOD:** Niels Kirk, tlf. (05) 24 41 28. **VEJLE:** ISEKI JYLLAND A/S, Sønderbrogade 24, tlf. (05) 82 58 88. **VOJENS:** Bent K. Petersen, Tørningvej 10, tlf. (045) 7 72 56. **HØJBY, FYN:** Andreas Petersen, tlf. (09) 95 82 60. **Nykøbing S.J.:** Sv. E. Larsen, Isefjordsvej 4, tlf. (03) 41 10 86. **HILLERØD:** Nordsjællands Motorsave v/ Finn Larsen, Roskildevej 163, tlf. (03) 26 51 51. **SORØ:** Holger Møller, Frederiksberg, tlf. (03) 63 11 51. **FAXE:** Eigil Johansen, Torvegade 34, tlf. (03) 71 34 65. **LOLLAND FALSTER:** Arnold Larsen, Toreby L, tlf. (03) 86 91 26. **BORNHOLM:** Sven Low, Bækken Almindingen, tlf. (03974) 643.

- køb svensk kvalitet tra EFTA

Faxe Ladeplads savværk

Vi er interesseret i køb af savværkstømmer. Kontant betaling.

Faxe Ladeplads savværk

E. Svendsen

4654 Faxe Ladeplads - Tlf. (03) 71 61 73

SORØ SAVVÆRK

Næstvedvej . 4180 Sorø . Tlf. (03) 63 06 72

Nåletræsavværk og Emballagefabrik

Opskæringskapacitet: 8000 m³ årligt

Køber til nåletræslangtømmer

Sitkagranen vokser, som rimeligt er, godt i begyndelsen, men så kom altså skader ved storm og sne. Og om ren Douglas skriver professoren morsomt, at den »falder principielt (!) før 15 m højde«.

Det er naturligvis et skidt »princip«, men det er vel egentlig overraskende, at de her kan blive næsten 15 m før de falder.

L. A. Hauch skal have sagt, at hvis man granskede danske forstmænds hjerter, ville man finde »2/2 rødgran plantet på 1½×2 alen«. Jeg vil snarere – for at sætte sagen på spidsen – sige, at man ville finde næsten kvadratiske afdelinger på 4–5 ha med en ensartet og ensaldrende bevoksning.

Hvorfor skal alting være så skematisk? Burde man ikke i højere grad – nu er vi inde på principper – følge »de forhåndenværende søms princip«? Lade nåletræbevoksningerne alterere med større løvtræsgrupper eller bevoksninger af rødæl, ær og Henry poppel, der synes at kunne gro der, så man opnåede en større stabilitet og ikke helt lod hånt om naturens anvisninger. Selvfølgelig vil man sige, at det vil gå ud over økonomien. Men hvad er bedst, at skabe noget varigt – og kønt – eller stile mod »økonomi« og en skønne dag se det hele ligge på gulvet, måske endog i lømmelalderen?

Det er ulykkeligt, at professor Prytz' ideer om driftsenheder har brændt sig så fast i danske forstmænds hjerter, så kun få har dristet sig til – i det små – at gå andre veje.

Desuden er man blevet forledt af alle de økonomiske beregninger, der viser nåletræernes overlegenhed over løvtræerne, men jeg har forgæves i alle disse ledt efter den mindste antydning af tab forårsaget af storm og trametes (afdrivning af 30-årig rødgran på god bund på grund af råd, foruden det normale tab i levedygtige bevoksninger). Og med alt vort nåletræ er der vel også fare for, at vi kan blive mere hjemsogt af insektangreb som i vore nabolande. Vi kender lyda-angrebet på Gråsten i 30'erne, og nu meldes om nonnens hæringer enkelte steder.

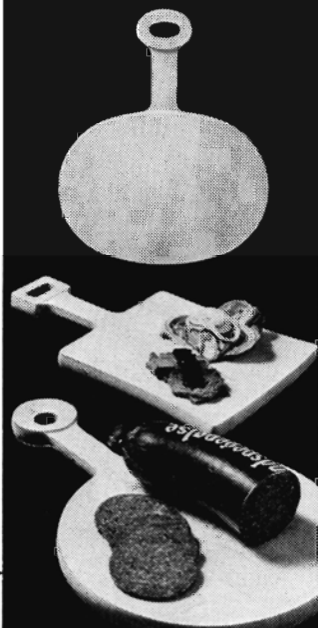
Blandskov er – som formentlig bekendt – en af mine kæpheste – vel at mærke, når forholdene indicerer den –

**Vil De se
Deres
bøgetræ
som
moderne
brugs-
kunst
som vist
her?**

**-så har vi
brug
for det!**

**Richard Nissen
8870 Langaa
Tlf. 06-461333**

**hver
mand
sit
bræt**

Pølsebrætter i bog til kun 24,75. Brug dem også til servering af »håndmadder«.

NISSEN's internationale kendte skærebrætter, salatskåle, isbøtter, pebermøller og barboxe fås nu i stormagasiner og større udstyrsforretninger over hele Danmark.

8870 LANGAA

Med venlig hilsen
Landbrugets EDB-Centraler

LAIGAARD TRAKTOR-SPIDSPLOV

har særlig effektive ryddeegenskaber og kan modstå selv de hårdeste påvirkninger

Tekniske data:

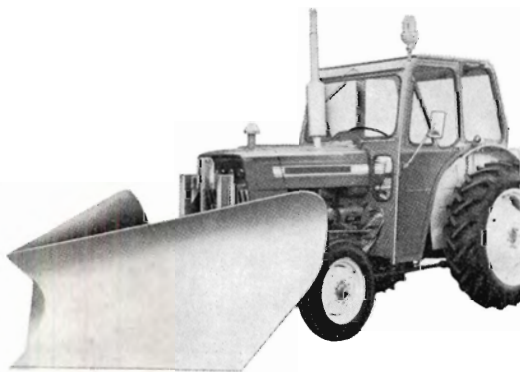
Plovens rømmebredde 2,00 m
Højde i spids 0,70 m
Største vingehøjde 1,05 m
Vægt 275 kg

Laigaard traktor-spidsplø er fremstillet i solid, helsvejet konstruktion og kan hurtigt, uden brug af værktøj, tilkobles traktorrammen.

Med de vendbare stålskær (120 x 13 mm), der muliggør stor nedslidning, er pløven særdeles økonomisk i drift.

Traktorrammen er iøvrigt anvendelig til såvel fejmaskine m. fl. og passer til ethvert traktormærke.

Alle sneplove leveres med parallelløft.

N LAIGAARD

Fabrik for vejmaskiner

Helsingforsgade 6 . Århus N
Tlf. (06) 16 24 44

Afd. for Sjælland:
Repr. J. Axel Pedersen
Kbhvn. . Tlf. (01) 30 26 40

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og elmekævlér.

HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMER-HANDEL A/S

4330 Hvalsø

Tlf. (03) 40 81 36.

Bøge-, Ege- og evt. Askekævlér købes

A/S KORINTH SAVVÆRK

5783 KORINTH (09) 65 10 09

og her er jo netop arealer, hvor jeg vil tro, at gruppevis blandinger kan være på sin plads.

Når professoren skriver: »Det hænder ofte, at vi i vore ellers sikre sitkakulturer har pletter med stor udgangsprocent forårsaget af for meget vand«. Giver naturen ikke her et fingerpeg?

Lige forinden skriver han dog, at man kan »plomere« de våde huller med popler. Men er det nok?

Vil man her, på trods af naturen, have noget nåletræ, burde der vel lægges en plan for et skelet af løvtræbevoksninger og i læ af dem løbe den risiko at have nåletræbevoksninger eller -holme. Men det vil indebære, at man ser bort fra de kære driftsenheder og i stedet følger de små variationer i jordbunden, selv om det vil gå ud over de rette linier.

Der er mange gode råd og iagttagelser i artiklen, særlig i afsnittet »Efter stormfaldet«, men jeg savner en frigørelse fra de traditionelle systemer.

Som jeg før har sagt, med en lille omskrivning af Cato's ord: »Forøvrigt mener jeg, at driftsenhederne bør ødelægges« – i alt fald på heden og på en bund som Lounkær. *Axel S. Sabroe.*

Skovplanter – haveplanter

alle arter

Vi sender Dem gerne prislister og tilbud.

Hulkærhus planteskole

Telefon (06) 87 03 33 - Ans By

Alle kulturer er underkastet danske Planteskolers Sundhedskontrol og Herkomstkontrollen.

Diana Skovtjære

Skovtjære
Spangol
Arbinol

Skovrider Tage Hansen

4840 Nr. Alslev . Tlf. (03) 83 44 96

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING.
Vester Voldgade 86.
1552 København V.,
Telf.: (01) 12 21 66 •
Postgirokonto: 1964.

Ansvarshavende:
Redaktør Knud Meister
Bredgade 41
1260 København K.
Telf.: (01) 11 95 11

Redaktionsudvalg:
Baron, dr. agro.
M. Schaffalitzky de Muckadell
(formand)
Kgl. skovrider Vagn Johansen
Forstfuldmægtig
M. Elbæk-Jørgensen
Skovrider Aa. Marcus Pedersen

Annoncetegning:
Redaktør P. Hauberg.
Dansk Skovforening.

Abonnement:
Tegnes hos Dansk Skovforening.
Koster for 1972
kr. 60,- (incl. moms)
Medlemmer af Dansk Skovforening
modtager
SKOVEN og »Dansk Skovforenings Tidsskrift«
vederlagsfrit.

Stof til
SKOVEN's
november-nr.
må indsendes
inden 28. oktober.

Forsiden:

Efterår

Trykt af
Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri A/S
Toldbodgade 57
1253 København K

OKTOBER 1972

Samarbejdet mellem Skovskolen og Skovteknisk Institut

*Begge virksomheder skal
tjene hele skovbruget*

Af dr. agro. baron MICHAEL SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL
Formand for Dansk Skovforening

I DEN betænkning, som det af
Dansk Skovforening nedsatte
udvalg vedrørende Skovskolens mål-
sætning afgav i august 1971, hed det i
konklusionen til slut:

»Skolens aktiviteter bør udøves i
meget nært samarbejde med Skov-
teknisk Institut. Udvalget anbefal-
ler, at Skovteknisk Institut hen-
lægges geografisk til Nødebo, og
at der ansættes en fælles leder for
de to institutioner.«

Sjældent har et så alsidigt sammensat
udvalg serveret så klar en konklusion.
Det var derfor ganske uventet – og
ikke mindre uforståeligt – at Økonomi-
og Budgetministeriet forkastede den
indstilling, der skulle have gjort skov-
rider Aage Marcus Pedersen til leder
af såvel Skovskolen som Skovteknisk
Institut.

Inspireret især af Statsskovbruget og af
Skovbrugets Arbejdsgiverforening hav-
de Dansk Skovforening arbejdet me-
get målbevidst for denne løsning, og det
er forkasteligt, at staten ikke ser sig
i stand til at slække på sine stive ansæt-
telsesprincipper, når et erhverv møder
med en så bred og solid opbakning.
Den første reaktion måtte naturligvis
blive en alvorlig protest mod afgørel-
sen. Det blev dog hurtigt klart, at man
ville knuse panden mod tjenestemand-
muren. Muligheden for at gennemføre

den ønskede rationalisering var mini-
mal.

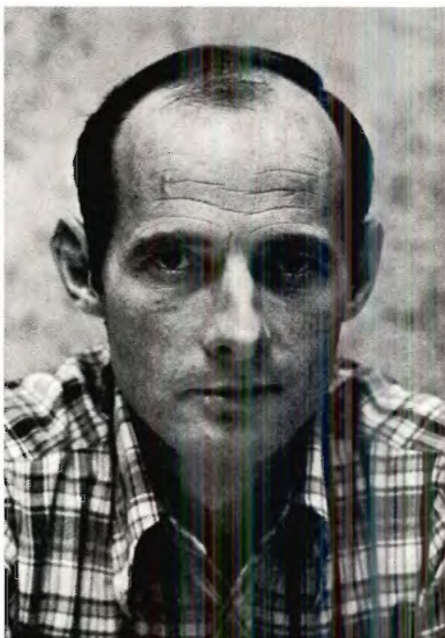
Da Skovskolen, Instituttet og Skovfor-
eningen allerede alt for længe havde
måttet vente på en ministeriel afgørel-
se, havde man ikke andet at gøre end
at tage den til efterretning under devi-
sen: Slaget er tabt – men der er tid til
at vinde et nyt.

SOM MEDDELT andetsteds i dette
nummer af SKOVEN blev den konkrete
afgørelse herefter, at Aa. Marcus
Pedersen søgte og fik stillingen som
forstander for Skovskolen i Nødebo.
Han fratræder dermed den kombinerede
post som direktør for Dansk Skov-
forening og leder af Skovteknisk In-
stitut.

Allerede ved Marcus Pedersens til-
trædelse som direktør i 1969 stod det
klart, at skovbrugets driftsteknik fort-
sat var hans faglige ønskefelt. Vi kun-
ne derfor ikke håbe på at lokke ham
full time ind i direktørstolen, skønt det
er velkendt, at dette blev forsøgt.

På fremragende måde har han i en 3-
årig periode formået at lede Dansk
Skovforenings daglige virke og har bi-
draget væsentligt til, at foreningen efter
en særlig vanskelig situation i 1969
genvandt sit normale gode helbred.

I samme tidsrum har Skovteknisk In-
stitut yderligere befæstet sin stilling og

OLE FOG

Skovrider Ole Fog direktør for Dansk Skovforening

Efter at skovrider Aa. Marcus Pedersen med virkning fra 1. september er udnævnt til forstander for Skovskolen i Nødebo, har Dansk Skovforenings bestyrelse ansat skovrider *Ole Fog* som direktør for foreningen og leder af sekretariatets daglige arbejde.

Skovrider Ole Fog er født den 19. april 1937 i Svendborg som søn af skovej, forstkandidat Mogens Fog, Gudbjerg. Han blev student fra Svendborg Statsgymnasium 1956 og tilbragte 1. distriktsår på Ravnholt skovdistrikt, hvorefter han i de følgende fire år studerede ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Han tilbragte 2. distriktsår på Wedellsborg skovbrug 1961-62 og fik eksamen som forstkandidat i 1962.

anerkendes af alle kredse inden for dansk skovbrug som en uundværlig, jordnær og vidende institution.

En væsentlig del af forklaringen på den dobbelte succes skal naturligvis findes i medarbejdernes gode indsats – men ikke mindst i Marcus' særlige evne til at prioritere opgaverne, at fordele arbejdet og med uførbeholden tillid at delegere et stort ansvar ud til sine kolleger og medarbejdere.

Herom ikke mere i dag. Dette er heldigvis ingen nekrolog, men et startskud for en ny, vigtig opgave på et af skovbrugets centrale områder.

Efter at have aftjent sin værnepligt ved Danske Livregiment og Geodætisk Institut 1962-63, blev han assistent for direktør, skovrider N. P. Tulstrup, Dansk Skovforening. Han var i 3½ år, indtil 1970, skovrider på Grevenkop Gods, hvorefter han vendte tilbage til Skovforeningen.

Skovrider Aa. Marcus Pedersen forstander for Skovskolen

Med virkning fra 1. september har Skovskolerådet ansat skovrider *Aa. Marcus Pedersen* som forstander for Skovskolen i Nødebo.

Marcus Pedersen blev født den 27. marts 1933 i Sorø som søn af lektor Marcus Pedersen. Han blev student fra Sorø og forstkandidat i 1960, hvorefter han straks knyttedes til Dansk Skovforening som leder af den tekniske afdeling. Det skyldes hans interesse for skovbrugets tekniske problemer, hans konstruktive sans og organisatoriske evne, at denne afdeling i 1968 blev til Skovteknisk Institut.

Forstkandidat Per Tutein Brenøe leder af Skovtekn. Inst.

Skovteknisk Instituts bestyrelse har på sit møde den 4. 10. d. å. udnævnt forstkandidat *Per Tutein Brenøe* til daglig leder af instituttet fra 1. 11. 1972 og har besluttet, at instituttet i fremtiden placeres i Nødebo. Udflytningen ventes at finde sted i begyndelsen af 1973.

TIL slut vil jeg derimod hefte mig ved, at ministeriet kun har kunnet torpedere den sidste sætning i den konklusion, der er gengivet ved indledningen til denne artikel.

Et godt og nært samarbejde mellem Skovskolen og Skovteknisk Institut står stadig øverst på ønskesedlen – og det kan naturligvis også etableres, selv om der ikke er en fælles leder. Begge virksomheder skal tjene hele skovbruget.

Det er afgørende betydning for erhvervet, at vore beskedne ressourcer udnyttes rationelt.

MSdeM

Fra Skovteknisk Institut

Fra og med efteråret 1972 har en række træindustrier åbnet adgang for, at skovdistrikter landet over kan levere spånplade- og cellulosetræ på andre længder end 1,0 meter og 2,0 meter. De nye længder er 2-3-meter-træ, 4-6-meter-træ, langt træ til aflægningsgrænse samt 3,0-meter-træ.

En forudsætning for, at det enkelte skovdistrikt kan få gavn af de nye længder på råtræet, er, at den fornødne information om aflægningspraksis, arbejdsmetoder, opmåling, sikkerhed og tekniske hjælpemidler gives til de medarbejdere, der til daglig skal arbejde med det nye, nemlig skovfogeder, skovarbejdere og traktorførerne.

Skovteknisk Institut tilbyder at medvirke ved dette informationsarbejde med kurser og foredrag på det enkelte skovdistrikt.

Kurserne vil forme sig som en arbejdsdag i skoven, hvorunder alle de arbejdsoperationer, træet underkastes fra det står på roden, til det ligger klar til lastbiltransport ved bilvej, vil blive gennemgået af Skovteknisk Institut's medarbejdere og instruktører. Under kurset vil den enkelte skovarbejder få lejlighed til at arbejde med de nye skovningsmetoder og effekter.

Foredrag med film over de nye skovningsmetoder og effekter tilbydes skovdistrikter, skovfogeder, skovarbejderklubber, salgskredse og andre interesserede.

Følgende film kan indgå i foredragene:

- »Skovning med rullebuk«,
- »Skovning af 3-meter-træ i gran«,
- »Skovning af 4-6-meter-træ i bøg«.

Nærmere aftale om de praktiske forhold omkring arrangementerne træffes med

SKOVTEKNISK INSTITUT,
Vester Voldgade 86,
1552 København V.
Telefon (01) 12 21 66.

Af praktiske grunde er Skovteknisk Institut ikke i stand til at gennemføre planlagte større og samlede arrangementer i indeværende efterår.

D.F.F.- ekskursion til Forstamt Schleswig

DANSKE Forstkandidaters For-
ning afholdt d. 8. september sin
årlige generalforsamling på Idrætshøj-
skolen i Sønderborg og i forbindelse
hermed var der en ekskursion den 9. til
Forstamt Schleswig under ledelse af
Oberforstmeister P. Loets.

Forstamt Schleswig omfatter ca. 3200
ha opdelt i 5 skovparter og omfatter i
det østlige bakkeland med løvtræloka-
liteter, som i Østtyskland, ca. 1300 ha,
medens den i Midt- og Vest-Slesvig,
Geest'en, omfatter ca. 1900 ha, der
svarer til forholdene omkring Lindet
og Løgumkloster. Disse 1900 ha om-
fatter 800 ha sandlokaliteter over-
vejende med nåletræ af 1. og 2. gene-
ration på tidligere agerjord og hede,
750 ha blødbund, overvejende humøse
sandjorder med højtstående grundvand
på lerunderlag, samt 350 ha høj- og
lavmoser. I øvrigt er vækstforholdene
nogenlunde som i Sønderjylland og
med en tilsvarende ret høj nedbør.

Skovene på Forstamt Schleswig er
stærkt hærgede efter stormene i 1967
og i øvrigt som den sydlige del af Jyl-
land samt Lolland-Falster og Born-
holm også efter de foregående storme i
1956 og 1962. Dyrkningsmålene er
derfor fastlagt således, at man bedst
muligt kan beskytte sig imod, at der
opstår alt for store blottelser og skader
ved senere stormfald. Man regner i
Schleswig med, at over 50 % af hug-
sten i nåletræ er oparbejdning af storm-
fald med deraf følgende større udgifter
og mindre dækningsbidrag, end hvor
man selv kan føre hugsten.

På de *tørre sandlokaliteter*, hvor højt-
stående grundvand ikke begrænser rod-
udviklingen tilstræbes etagerede blan-
dingsbevoksninger med hovedvægten
lagt på: douglas, sitka, jap. lærk og
ædelgran suppleret med: rødgran, bøg,

FA. Schleswig: I en åben 55-årig sitka-lærkebevoksning taler prof. Henriksen, medens Oberforstmeister Loets og Oberlandforstmeister Kirchner lytter til.

eg, grandis m. m.

Dette demonstreredes i Handewitt, hvor en nu 43-årig jap. lærk var underplantet i 1950 med ædelgran, der nu var 3-6 m. Man regner med at tynde stærkt i lærkene, så ædelgranerne efterhånden overtager arealet med enkelte store lærk.

I DRELSDORF så man en 55-årig stribevis blanding af sitka og jap. lærk. Stormen havde slået nogle huller, og her kom selvfor yngelsen nu med sitka

og lærk. Man ville gerne have en lidt højere omdriftsalder for at få dimensioner over 30 cm, men allerede nu fandtes mange døende sitka som følge af trametes eller andre (klimatiske) årsager. Micans havde der været en del af for nogle år siden, men angrebet havde været i stadig aftagen og var nu uden betydning her på stedet. Tilsvarende iagttagelser kendes fra Danmark, hvor angrebene af Micans i visse perioder kan være ødelæggende, men for tiden heller ikke er så store.

Langensee. Optagning af stort træ fra stormfaldslager.

I Dreisdorf så vi også en 70-årig blandingsbevoksning af jap. lærk, sitka, douglas, ædelgran, eg, bøg, birk og grandis plantet i 1902 af Carl Emeis på damppløjede rabatter med 10.000 pl. pr. ha. Bevoksningen havde været kraftigt tyndet og var derfor med en stor løvtræandel med nogen etagering. Denne bevoksning var blevet stående i stormene, medens de tilsvarende bevoksninger med en større rødgranandel var væltet. Man håber på at kunne udvikle bevoksningen til en »Dauerwald« med gruppevis indblanding af løvtræ.

Emeis-kulturerne er stærkt værdsatte, fordi de bedre end nåletræskulturerne har kunnet bevare skovtilstanden, og fordi de rekreative ønsker til en skov bliver bedre tilfredsstillet her end i nåletræbevoksninger, og fordi de kan holdes i en høj omdrift.

I dag viger man tilbage for udgifterne til Emeis-kulturer og forsøger sig derfor med 30 m brede ø.-v.-stribeblandinger af jap. lærk (med en del picea, bøg og eg), sitka (og ædelgran i kappeplantning) samt douglas/rødgran. Efterbedring sker med løvtræ og ædelgran. Man regner med at få stribevis selvforyngelser og en etageret skov, når de forskellige træarter efterhånden foryn- ges. Sitka ved 60 år, douglas ved 80 år og lærk ved 100 år.

I kulturerne har man bekæmpet bølget bunke med 3000 kg kalkmergel og 1200 kg Thomasfosfat pr. ha. Herved ændres floraen til brandbæger og gedera- ms.

I SCHLESWIG-HOLSTEIN findes der en årlig bevilling til indkøb og til- plantning af »Grenzertragsböden«. På et af disse arealer havde man i Bü- schaw benyttet 30 m brede ø.-v.-gåen- de striber af: jap. lærk-ædelgran, sitka- rød i rækkevis blanding og douglas- med senere rødgran og ædelgran. Ud- gift 2500 DM pr. ha. Plantningen er foretaget i vinterrug, der dog kun lige har kunnet dække udgiften til såsæd og gødning. I Sitka-elleblandingen regner man med, at rødelene dør bort af sig selv uden at give smitteveje for trame- tes, og at den første tynding derfor kan udskydes, til der kan hugges effekter med positivt dækningsbidrag.

I Steinholz, en 160 ha oprindelig løv- skov på *blødbund*, havde man efter 1860 konverteret det meste til nåletræ, således at der i 1967 kun var 20 ha.

løvskov. Ved stormene i 1967 blev halvdelen af løvtræarealet og alle be- voksnings over 40 år ødelagt. Sitka- gran havde allerede begyndt at så sig selv før stormen, og da væksten for sitkagran på denne lokalitet havde væ- ret god, havde man suppleret selvforyngelserne med plantning af sitka og såning af sitkafrø på sne i årene 1969, 1970 og 1971. 1,5 kg frø pr. ha = 225 DM og såning 30 DM pr. gang, altså ialt 315 DM pr. ha. Som læbælter var anlagt egekulturer med 5000 planter pr. ha for 2650 DM pr. ha. Både selv- såningerne og såningerne var vellyk- kede og planterige med en del selvsået birk imellem, og man regner med at kunne udskyde tyndingen, til der falder effekter med positivt dækningsbidrag, da sitkaselvfor yngelserne plejer at vise

Steinholz. Sæede sitka fra 1969 og selvsæede birk på stormfalds- areal.

en god spredning med udvikling af ty- delige hovedtræer.

Som afslutning på dagen så man vand- lagring af stormfaldet i Langsee, hvori man havde haft 16.400 m³ stor gran efter stormfaldene i 1967. Omkostning i alt 235.000 DM eller godt 14 DM pr. m³.

Ekskursionen var begunstiget af et strå- lende vejr, hvor man havde haft lejlig- hed til at se anvendelsen af en skov- dyrkning, der nok afviger noget fra den i Danmark anvendte, men hvorfra man også kunne tage en del med hjem.

E. Tolstrup.

40 år

Den 1. november d. å. kan underdirek- tør Poul Larsen fejre 40 års jubilæum i A/S Junckers savværk.

Dette lange tidsrum dækker det aller- meste af savværkets hidtidige levetid, og Poul Larsen, som i mange år var firmaets råtræopkøber, opnåede at bli- ve personlig kendt af næsten alle inden for skovbrugets kreds navnlig på Sjæl- land, Lolland-Falster, men han viste også flaget på Fyn, i Jylland og Skåne. Han var altid på farten, synede træ, beroligede leverandørerne, så på sor- tering og ind imellem på et bøgegulv, der bulnede i utide.

Han holdt os redeligt underrettet om savværkets vekslende medgang og modgang og bidrog med sin oplivende apparition og ved sin åbne og loyale holdning til at skabe den store good- will, som Junckers savværk nyder i skovkredse.

Et samvær med Poul Larsen var og er altid en festlig begivenhed, et lyspunkt i hverdagen, enten det nu er på forret- ningens vegne eller på anden vis.

Vi kender det klassiske P. L.-besøg: bilen, der hastigt ruller for døren (efter hasarderet kørsel undervejs), den sir- lige skikkelse, der adræt forlader vog- nen, de hjertelige håndtryk, det varme, men ærbare(!?) knus af værtinden, lat- ter og højrøstet tale. Gensidige spørgs- mål til helbredet: gæstens er vaklende, tilstanden er alvorlig, men ikke kritisk. Vi skal i skoven, bagagerummet åbnes, bugnende velordnet med div. uden- dørsbeklædning, allehånde special- værktøjer til husbygning, bådes pleje, malerbøtter m. m. Kortvarig brug af den perfekt sløbne lommekniv, og alt er under kontrol. Gæsten ifører sig de for lejligheden passende klædnings- stykker, og turen kan begynde.

De tilstedeværende sinds temperaturer er forlængst steget til betydelige højder, og der forbliver de under resten af be- søget. Industriens vanskeligheder, træ- ets vaklende kvalitet og prisernes util- strækkelighed er alt sammen noget, der kan overskues gennem de briller, vi har lånt ved denne lejlighed.

Og bagefter erindres personlighedens elskværdige varme længe.

Senere har Poul Larsen fået afløsning i denne del af sit virkefelt, men i hans nuværende arbejdsområde som Jun- ckers savværks P.R.-chef blomstrer

hans særlige evner som ingensinde. Opgaverne er mange. Han er redaktør af »Bøgebladet« og det interne »Medarbejderen«, den selvskrevne formand for »Junckerklubben«, skaberen af annoncer og reklamer. Han er også den utrættelige vært for savværkets gæster og den inspirerende arrangør af festlige sammenkomster både inden for sit firma og udenfor, hvad bl. a. Forstkandidatforeningen har nydt godt af.

Midt i al denne travlhed har han bevaret kontakten med sine venner i skoven.

Poul Larsen er en velset gæst på klapjagterne, både med våben i hånd og som rutineret recitator, når snapsen skal hjælpes på vej. Talløse munke er blevet kløvet »från hjåssa till fot« ved disse lejligheder.

POUL LARSEN

Også på møder og ekskursioner er man sikker på at træffe ham, veloplagt og fornøjelig.

Mange af os har været Poul Larsen og hans Gerda's gæster i det hyggelige og gæstfrie hjem, de efterhånden har skabt, og midt i al munterheden, som garanteret har indfundet sig, følt deres gæstfrihed og omsorg for gæsterne hver gang som noget ganske særligt.

Poul Larsens mangfoldige fritidssysler, som spænder over så forskellige ting som husbygning, orkidédyrkning, sejlad og både – masser af både, halv-

professionelt garnfiskeri, finmekanik m. m., har naturligvis fyldt hans liv til bristepunktet. Alligevel kan han ikke, når han om aftenen endelig slapper af, medens Amphora shag'ens blå tåger ombølger ham, og øjstenen »det stakkels hund« ømmer sig i søvne, lade være med at tumle med nye ideer, præcis som da han var 17 år.

Alle disse uundværlige ingredienser plus mange andre her uomtalte udgør i forening den sammensatte person, der er venen Poul Larsen, som vi takker for mange mindeværdige stunder i de 40 år, der er gået, og hvem vi ønsker alt godt i de kommende år.

Direktør Poul Larsen vil være bortrejst på dagen.

Den splittede skovhøjskole

Den svenske regering har nu truffet definitiv beslutning om skovhøjskolens lokalisering. Hovedsædet skal placeres i Umeå og mindre afdelinger i Garpenberg, Uppsala og Stockholm, oplyses det i SKOGEN nr. 11.

Der har rådet politisk enighed om, at storbyområdernes tilvækst på bekostning af de afsides liggende egne – først og fremmest Norrland – må standses, fortsætter bladet. Dette er helt i skovbrugets interesse, da en fortsat strøm af mennesker fra land til by let kunne blive katastrofal for erhvervet.

Det helt ideelle ville imidlertid have været at skabe en fælles nordisk institution. Desværre synes dette at være en utopi i øjeblikket, men måske vil der senere blive lejlighed til at komme tilbage til tanken. – *Skog-Press*

Cellulose og forurening

Skovindustrien er Sveriges største forureningskilde. Af det sammenlagte organiske affald fra byer og industrier er skovindustrien ansvarlig for 80 % af denne forurening, d. v. s. svarende til forureningen fra en befolkning på 25 millioner indbyggere. Papirmasseindustrien alene repræsenterer $\frac{4}{5}$ heraf.

Celluloseindustriens affaldsproduktion er den mest miljøvenlige, nemlig ren cellulose. Udviklingen for rensning foregår hurtigt. I dag har 3 af 4 svenske træindustrier udbygget et komplet system for kemisk og biologisk rensning for et beløb af 70 mill. sv. kr. Staten har ydet bidrag til disse anlæg. P.H.

Planteafstands-forsøg

STATENS forstlige forsøgsvæsen anlagde i foråret 1941 to planteafstands-forsøg, det ene på Christianssæde skovdistrikt og det andet på Palsgaard statskovdistrikt. Forsøgene udførtes med gode $\frac{2}{2}$ planter fra pågældende distrikt. Der foreligger beretninger i Forsøgsvæsenets meddelelser om begge disse forsøg. Planteafstandene er ens i begge forsøg: $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ m, $\frac{3}{4} \times \frac{3}{4}$ m, 1×1 m, $1\frac{1}{4} \times \frac{1}{4}$ m, $1\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ m, 2×2 m. En mindre forskel i afstand var følgende: Christianssæde $2\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ m og Palsgaard $2\frac{1}{4} \times 2\frac{1}{4}$ m.

I 1964 publicerede O. Kjersgaard (Forstl. Forsøgsv. 29) resultater fra Christianssæde i en foreløbig beretning: »Et planteafstands-forsøg i rødgran«. Forsøgsarealet er målt i forbindelse med udtyndingshugster.

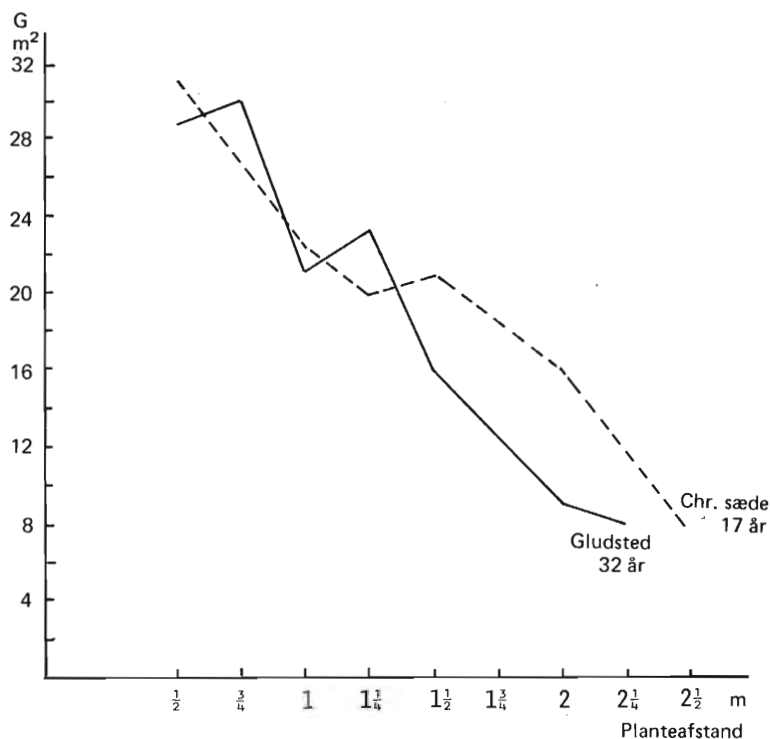
Det viser sig, at i en alder af 25 år var diameter efter hugst (D_G) ved planteafstand $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ m 8 cm, medens tilsvarende diameter ved planteafstand $2\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ m var ca. 14 cm. Højde efter hugst (H_L) var 10 m ved planteafstand $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ m og 13 m ved planteafstand $2\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ m. Grundfladen er faldende med stigende planteafstand, men i takt med tyndingsindgrebene sker der en udligning. Formtal og masseproduktion daler med stigende planteafstand. Nogen klar sammenhæng mellem massetilvækst og planteafstand efter bevoksningens slutning var på daværende tidspunkt ikke påvist.

I 1972 publicerede O. Kjersgaard (Forstl. Forsøgsv. 33) resultater fra Palsgaard statsskovdistrikt, Gludsted Plantage i artiklen: »Rødgranens vækst i et planteafstands-forsøg på heden«.

Diameteren er beregnet som D_G , diameter i middelstammegrundflade. Den er tiltagende med voksende planteafstand, indtil $1\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ m, hvorefter den viser en svagt dalende tendens.

Indtil planteafstanden $1\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ m er højden voksende med planteafstanden; derefter aftager den svagt.

En sammenligning med forsøgsresultaterne fra Christianssæde-forsøget viser, at forløbet af diameter og højde i forhold til planteafstand er ret nær ens for Palsgaard-forsøget ved 32 års alder (1. opgørelse), og for den første opgø-

Grundflade efter hugst i forhold til planteafstand ved 32 års alder. Til sammenligning er indlagt kurven for Christianssæde ved 17 års alder. (Efter O. Kjersgård: Rødgranens vækst i et planteafstandsfor- søg på heden. Det forstlige Forsøgsvæsen. 1972).

relse af Christianssæde-forsøget ved 17 års alder.

Grundfladen er faldende med stigende planteafstand, og forløbet er i god overensstemmelse med Christianssæde-forsøget, som vist på figuren.

Form og kvalitet er ikke gjort til genstand for nærmere undersøgelse. Formtalsmålinger er påtænkt udført i forbindelse med fremtidige tyndingsmålinger, således som det foretages i parallelforsøget. Det vil herved være muligt nøjere at kunne fastlægge masseproduktionen.

Udførte målinger over vedmasseproduktionen viser ikke afgørende forskel for de mindre planteafstande, medens der er et kraftigt fald i produktionen for planteafstandene 2×2 og $2 \frac{1}{4} \times 2 \frac{1}{4}$ m.

Forsøgets videre udvikling vil blive fulgt med iagttagelser og målinger i forbindelse med normal bestandpleje.

Disse vigtige undersøgelser, som burde være startet i sin tid, da forsøgsvæsenets prøveflademålinger blev påbegyndt, vil ved en senere sammenfattede opgørelse medtage træk af forsøgets økonomi. På dette grundlag kan man først skønne, hvilken planteafstand der er mest fordelagtig. P.H.

LITTERATUR

Fotoflora. Nordens vilde planter i farver. Munksgaard. 248 s. kr. 48,- inkl. MOMS.

På dansk og svensk er udkommet en smuk lille billedflora, som kan benyttes af enhver med interesse for botanik.

I hver sides 4 hjørner er trykt et billede af en plante og i mellemrummet er indføjlet teksten til de fire planter. – I Fotoflora er planterne ordnet efter, hvor de groer: Træer, buske, dyrkede marker, græsmarker, tørre sandede og stenede områder, skove, etc. Det er så blot et spørgsmål, om nogle planter forekommer både i det ene og det andet område, hvilket kan besværliggøre opslaget.

De 836 farvefotos viser 691 forskellige arter. For at lette benyttelsen af bogen er planterne inden for hver gruppe ordnet efter blomstens farve: rød, blå, hvid, gul og flerfarvede blomster.

Det er koncentrerede og kontante oplysninger, der gives om hver plante: Plantens danske navn, højde, stængelens stilling, blomstringsmånederne, artskendetegn, forekomst, udbredelse og eventuelt dens betydning.

Farveangivelsen af planterne er god. Det kan kun være, fordi klicheerne kan benyttes både i den danske og svenske udgave, at bogen kan sælges så billigt.

P. H.

★

Egil Kiær: Havens Buske og Træer 1 og 2. Politikens Forlag.

I 1956 udgav Politikens Forlag en af sine håndbøger af Egil Kiær om Havens Buske og Træer, og den har i de forløbne år tjent mange haveejere, gartnere, planteskolefolk og også forstmænd godt, når man skulle planlægge en plantning af træer og buske i haver og andre plantninger, og her var de små tegninger, der viste, hvorledes busken eller træet ville udvikle sig i højde og bredde af uvurderlig betydning.

De to nye bøger, der nu foreligger, omfatter i bd. I 200 nåletræer samt stedsegrønne bladbærende buske og træer og i bd. II 300 løvfældende buske og træer samt roser og slyngplanter, hvilket er en betydelig udvidelse fra de 357, der fandtes i første udgave.

Tegningerne er nye, tegnet som sidst af Verner Hancke. Tegningerne, der viser udviklingen, er bibeholdt, dels en figur der viser størrelsen ved 20–30 år, og dels den største højde de normalt kan opnå. Forøgelsen for nåletræ fra 57 til 90 arter og tilsvarende for de andre buske og træer har forøget værdien af den bog stærkt, for slet ikke at glemme de 25 stedsegrønne buske og træer i Sydeuropa.

De to nye bøger vil finde sin plads på reolen og i haven, som den gamle gjorde det.

E. Tolstrup.

★

Erhverv og mennesker 5. P. Chr. Nielsen. Skovbrug. Munksgaard. 1972. 71 s. Ill. Pris kr. 27,50.

Erhverv og Mennesker er et materiale-sæt til undervisningsbrug. Det kan anvendes fra 7. skoleår og opefter. I denne serie har lektor P. Chr. Nielsen skrevet en bog om skovbrug.

Bogen giver på udmærket letforståelig måde læseren et begreb om alle de processer, som indgår i erhvervet skovbrug; om skovbrugets historie, Danmarks træproduktion og alle de produkter, der kan fremstilles af det dan-

ske træ. Endvidere fortælles lidt om biologi, om træets pasning fra plante-skolen og til omdriftsalderen etc., etc. I en moderne bog, der henvender sig til et stort og ungdommeligt publikum, er billedmaterialet mindst lige så vigtigt som teksten, og et godt billedmateriale studeres grundigt. I denne bog er over halvdelen af siderne billeder: tegninger, kort og fotos; de er alle ud-mærkede. Det er vigtigt, at billederne er ledsaget af grundigt forklarende tekst.

Bogen vil være særdeles velegnet som grundbog for folkeskolens undervisning om skovbrugserhvervet, og den vil således kunne indgå som en væsentlig del af det materiale, der kan benyttes under erhvervsorienteringsarrangementet »Grønne dage«, der antagelig gennemføres i løbet af de kommende år.

P. H.

Kontrolordning for træbeskyttelse

Usikkerhed og manglende viden om den forebyggende kemiske træbeskyttelses værdi har efter ønske fra producenterne nu ført til en frivillig klassificeringsordning og kvalitetskontrol.

Ordningen træder i kraft 1. april 1973 og er baseret på normer fastlagt af Trærådets Træbeskyttelsesudvalg. Udvalgets tekniske sekretariat er Træbeskyttelseslaboratoriet, Afdelingen for Træteknik, Teknologisk Institut, 2630 Tåstrup, som formidler alle oplysninger om den nye ordning.

De tilsluttede producenter vil efter første april 1973 i forbrugeroplysende arbejde kunne henviser til deres klassifikation i kontrolordningen. Der er i første omgang fire klasser A, B, C og IN, hvor A og B forudsætter fuld og delvis gennemtrængning af beskyttelsesmidlet, altså i praksis trykimprægnering og vakuumimprægnering, medens klassen C omfatter bestrygningsmidler. Klassen IN vedrører beskyttelse mod insektangreb. Normer for en gruppe D er under udarbejdelse. De dækker vejrbeskyttende, ofte pigmenterede overflademidler.

Selve grundlaget for prøvearbejdet er nedfældet i fem klassifikationshæfter, som kan erhverves i Træbeskyttelsesudvalgets sekretariat på Teknologisk Institut.

P.H.

Christian VIII ser på schweizisk skovbrug

Af FINN FRIIS

I CHRISTIAN den Ottendes lange periode som tronfølger foretog han flere større udenlandsrejser og tilbragte således i tiden 1818–22 næsten 4 år uden for Danmarks grænser – i Tyskland, Italien, Schweiz, Frankrig og England.

Allerede som trettenårig var prins Christian Frederik begyndt at føre dagbog, og han fortsatte hermed det meste af sit liv. I Kongehusets arkiv opbevares en meget lang række kalendere med korte angivelser af hver enkelt dags hændelser, navne på personer, prinsen var sammen med, og angivelse af modtagne og afsendte breve. Det er utroligt, at han fik tid til en så omfangsrig korrespondance. Men ikke nok hermed: I arkivet findes også talrige hæfter med udførlige beskrivelser (adskillige skrevet på fransk) af oplevelser og indtryk, referater af samtaler og mange betragtninger over politiske og kulturelle forhold. En del af dette store materiale er nu under udgivelse. På sine rejser nøjedes Christian Frederik ikke med en turists overfladiske indtryk, men var en opmærksom iagt-tager af personer og forhold og interesserede sig for mange sider af naturen og menneskelivet. Også de forskellige landes landbrug og skovbrug søgte han at lære at kende.

Til Schweiz kom han tre gange (1818, 1819 og 1821) og navnlig under det sidste ophold, som varede 4 måneder, besøgte han de fleste af landets egne. Han brugte megen tid på i byerne at træffe fremtrædende personligheder og se på kunst og naturvidenskabelige samlinger. Desuden foretog han til vogns, til hest og i enkelte tilfælde til fods en række ture, hvor han ikke alene fik lejlighed til at beundre naturen (han skildrer med begejstring alpeverdenen med dens mange gletschere) men også til at få et indtryk af landbe-

folkningens ret primitive arbejds- og leveforhold.

I JULI 1821 blev han af en kendt forstmand, overførster Kasthofer i Grindelwald, sat ind i det schweiziske forstvæsens særlige problemer og hørte også om de metoder, som anvendtes for at forbedre de alpegræsninger, som spillede en så stor rolle for bøndernes eksistensmuligheder. Han skriver (på fransk) om sit samvær med Kasthofer: »Den 26. juli tidligt om morgenen traf jeg den lokale overførster, hvis kundskaber og dygtighed er vidt bekendt. Monsieur de Bonstetten (en schweizisk forfatter og statsmand, som havde opholdt sig længe i Danmark og senere altid følte sig knyttet dertil) havde bedt mig ikke at forsømme at gøre denne mands bekendtskab. Han fortalte mig om de vanskeligheder, som skovdyrkingen er udsat for i disse egne, hvor man hidtil, helt uden at bekymre sig om følgerne, stadig har hugget og overladt Moder Natur den opgave at sørge for ny vækst. Når indbyggerne endog modarbejder de forsøg, der gøres for at plante eller så nye træer, skyldes dette ikke ond vilje eller lyst til at skade, men deres uvidenhed og overtro; de påstår, at træerne ikke forplanteres gennem frø, men vokser op af den stenede grund, blot takket være bjergenes produktive evne. Derfor ødelægger de nyplantningerne, og når de ser nåletræer, der vokser op af frøene, vil de ikke tro på, at det forholder sig sådan. Kasthofer havde konstateret, at Weymouthsfyrren hørte til de træer, som bedst tålte den stærke kulde, men det træ, der bedst vænner sig til højælperne, er efter hans mening *pinus cembra* (die Arve), som han har set med en tykkelse af 6 fod helt op i 6000 fods højde. Der findes i alperne, ved Grindelwald, plantninger af denne og andre

Skovhistorisk Selskab

Skovhistorisk selskab har den 17/6 afholdt sin generalforsamling i Fakse og i forbindelse med denne en ekskursion til Bregentved skovdistrikt og Blåbæk Møller.

Bregentved skovdistrikt: der omtales udførligt den udvikling, der er sket med egedyrkningen siden forstinspektør L. A. Hauch blev forstinspektør i 1886. Et arbejde, der er fortsat af Storm, Jagd og nu Nissen, med den målsætning at have 30 % eg, 30 % bøg, 10 % a. løvtræ og 30 % nåletræ. De første egekulturer blev anlagt ved såning, således at man opnåede 70.000–100.000 planter pr. ha, medens man nu nærmer sig de 5.000 planter pr. ha. Ekskursionen gik til de 5 ha naturskov af eg på 150–250 år, som man har fredet i *Olstrup skov*. Derefter gik turen til *Ganneskov*, hvor skovrider Nissen beskrev de Hauchske kulturmetoder samt driften af disse bevoksninger i dag med det mål at holde dem i en 120–140-årig omdriftsalder.

I Ganneskov så man også forsøgsvæsenets prøveflader med: svag, stærk og ingen tynding, og sammenligningen af disse 3 nu 73-årige prøveflader var meget interessant.

Både vedr. Bregentved og Blåbæk Møller havde formanden, lektor P. C. Nielsen, udarbejdet fyldige litteraturlister. ET.

nåletræssorter, men hidtil er det ikke lykkedes at udvide kulturerne, og græsningsrettighederne i skovene er en altfor alvorlig hindring.

Herr Kasthofer arbejder også for en forbedring af alpegræsgangene, og han har bygget en lille gård på Gross Rügen. Hr. von Bonstetten har rost dette hus som egnet til sommerbeboelse, men det kunne nok højst anvendes som eneboerbolig, da det ligger meget højt oppe og helt isoleret. I nærheden af denne gård har han gjort forsøg med de forskellige græsarters egenskaber for at finde dem, der er mest modstandsdygtige og dem, der bidrager mest til mælkeydelsen etc. Han mener også, at hvis man ville gøre forsøget, kunne man udmærket godt dyrke kar-

De nye ATP-satser

Arbejdsministeriet har meddelt, at de forhøjede ATP-satser for ugelønnede (herunder 14-dages lønnede) skal anvendes fra begyndelsen af den første lønningsuge efter den 1. oktober. For månedslønnede og løsarbejdere gælder de nye satser fra og med den 1. oktober.

Det har allerede været meddelt i pressen, at Arbejdsmarkedets Tillægsspen- sion har besluttet at forhøje ATP-bidraget for arbejdsgivere og lønmodtagere fra den første oktober dette år. Nedenstående skema viser de nye ATP-bidrag:

	Månedslønnede			Ugelønnede m. fl.			Løsarbejdere
	Månedlig			Ugentlig			Pr. time
	Mindst 130 timer kr.	65-129 timer kr.	Under 65 timer kr.	Mindst 30 timer kr.	15-29 timer kr.	Under 15 timer kr.	kr.
Lønmodtageren	12,00	6,00	0	3,00	1,50	0	0,07
Arbejdsgiveren	24,00	12,00	0	6,00	3,00	0	0,14
I alt	36,00	18,00	0	9,00	4,50	0	0,21

Skovplanlægning

Ved udvikling af LEC-Skovplanlægning er der tilstræbt en periodisk revision af bevoksningslister og årgangstabeller. Mange distrikter har allerede benyttet sig af denne mulighed. Systemet lægger op til at bevoksningslister og håndkort sidder i samme ringbind i A-4 plasticlommer. Med årlig justering af bevoksningslisterne bliver der efter en tid uoverensstemmelse mellem kort og bevoksningsliste. LEC foreslår derfor optryk af kort efter følgende retningslinier:

- 1) Eksisterende kort nedfotograferes til A-4 format på fotofilm (måleforhold 1:8.000 eller 1:10.000). Denne nedfotografering vil koste 20 kr. pr. eksemplar (Damgård-Jensen, Århus).
- 2) I forbindelse med bevoksningslisterrettelsen rettes kortet (barberblad).

3) Det rettede kort fotokopieres. Dette betyder at måleforholdet formindskes 1½ %, hvad der må betegnes som forsvarligt til et håndkort.

4) LEC tilbyder denne fotokopiering i forbindelse med EDB-kørslen for 25 øre/eks.

I vinterens løb vil følgende udvidelser blive tilføjet systemet:

- 1) Aldersklassetabel svarende til vurderingsmyndighedernes krav, d. v. s. med andre driftsklasser, end distriktet normalt brugte.
- 2) Komprimeret bevoksningsliste, der kun indeholder hovedtræart og alder. Denne liste udskrives automatisk og i format A-4 på højkant. Listen er specielt velegnet til brug i forbindelse med håndkort og udfærdigelse af Skovningsregning i LEC-Skovregnskab.

tofler og hvide roer for at opbrække jorden. Da vinden fjerner duggen, har disse planter ofte mindre at frygte af den kolde morgenrim (la rosée blanche) oppe på højderne end nede i dalen. Det afhænger i øvrigt af de lokale forhold. Han førte mig ud på en ø i Aarfloden, hvor han har en have og hvor jeg så forskellige alpeplanter, hvis nytte for græsningen han roste – f. eks. *plantago*, *alpina*, *phelandrium utelina* og *poa alpina*.

Kl. halvni tog vi til Grindelwald over Zweilütschinen . . . «

– Også andetsteds i Christian Frederiks dagbøger og optegnelser finder man vidnesbyrd om hans interesse for land- og skovbruget.

Fra Orehoved til Singapore

P. Bork Scandinavia A/S' produktion af knivskåret finér i Orehoved ophører med udgangen af oktober måned, idet produktionen af knivskåret finér er overført til koncernens knivværk i Singapore, der i fremtiden udelukkende vil levere knivfinér til forhandlere, dørfabrikker, spånpladefabrikker, krydsfinérfabrikker og køkkeninventarfabrikker.

P. Bork har også pr. 1. oktober 1972 afhændet sit anlæg i Silkeborg til Aktieselskabet Aarhus Savværk.

Produktionen af skrællet bøgfinér og fineline i Orehoved vil fortsætte og vil blive øget.

FRA DANSK SKOVFORENING

Fra sidste møde i Skovforeningens bestyrelse kan følgende meddeles:

SKOVKONTOORDNINGEN forhandles stadig med Ligningsdirektoratet; foreningen håber fortsat på et positivt udfald af forhandlingerne.

PERSPEKTIVPLAN FOR DET PRIVATE ERHVERVSLIV. Landbrugsministeriet har nedsat et styringsudvalg i forbindelse med udarbejdelsen af en perspektivplan (PP II) for det private erhvervsliv, herunder skovbruget. Skovrider Ole Fog er udpeget som Dansk Skovforenings repræsentant i udvalget, statsskovtaksator K. F. Andersen er udnævnt til repræsentant for Statsskovbruget.

VANDRETURE I PRIVATSKOVENE. Der er nu gang i arbejdet med udarbejdelse af pjecer med vandreturstilbud. Skovforeningen har nedsat et udvalg bestående af skovrider O. Fog, redaktør K. Meister og konsulent S. Honoré, der skal udarbejde pjecerne. S. Honoré er sekretær i udvalget. De første pjecer ventes at være færdige for Tranekær, Hvidkilde og Langesø skovdistrikter inden foråret 1973.

NÆSTE FORSTLIGE SYMPOSIUM ventes at finde sted i foråret 1973. Emnet vil formentlig blive spørgsmål omkring løvtrædyrkning i videre forstand.

SAMARBEJDSOVERENSKOMST MED LANDBRUGETS EDB-CENTRALER LEC. Mellem Dansk Skovforening og Landbrugets EDB-Centraler er indgået en ny samarbejdsoverenskomst, der løber i 5 år indtil 1977. Som medlemmer af 6-mands udvalget er fra Skovforeningens side udpeget dr. agro. M. Schaffalitzky de Muckadell, skovrider Chr. E. Holck og skovrider T. Brüel. Udvalgets opgave er løbende at drøfte arbejdsdelingen mellem LEC og Dansk Skovforenings økonomisk-statistiske afdeling. Herudover skal udvalget formulere opgaver vedr. skovbrugets databehandlingsproblemer.

KULTURMINISTERIETS BRANDFONDSUDVALG. Bestyrelsen har udpeget skovrider, afdelingschef S. Groesen og skovrider O. Fog til at indtræde til brandfondsudvalget. Dette udvalg

består herefter af fuldmægtig Brix, Kulturministeriet, (formand), skovrider Steen Bjerke, Kulturministeriet, skovrider B. Steenstrup, skovrider S. Groesen, skovrider O. Fog.

SAMARBEJDE MED LANDBRUGETS ORGANISATIONER. Skovforeningen har haft møde med Landbrugsrådet og De samvirkende danske Landboforeninger, ved hvilken lejlighed man har diskuteret mulighederne af et yderligere intensiveret samarbejde i fremtiden. Skovforeningen finder det formålstjenligt, at der på sekretariatsplan kan etableres en løbende kontakt om henvendelser til regering og folketing vedrørende lovsforslag, der berører jordbrugserhvervene, f. eks. naturfredning, ejendomsretlige forhold, skattelovgivning, handelsforhold m. m. Endelig er det af værdi med et samarbejde i forhold til radio og fjernsyn. Fra landbrugsorganisationernes side blev der udtrykt en meget positiv indstilling til et nærmere samarbejde i fremtiden.

FRILUFTSORGANISATIONER. Bestyrelsen har ved flere lejligheder drøftet spørgsmålene omkring friluftorganisationernes færden i skovene. Man er af den opfattelse, at private skove bør opkræve betaling, når der er tale om motorsport og ridning i skovene, idet disse aktiviteter medfører betydelig slitage og i visse tilfælde regulære skader i skovene. Derimod mener bestyrelsen, at man fra de private skoves side bør indtage en meget velvillig holdning over for spejdere og terrænspørgsorganisationer.

Kulturministeriet vil i nær fremtid i samarbejde med andre ministerier nedsætte en friluftskommission, der bl. a. skal drøfte friluftorganisationernes benyttelse af terrænet.

NATURFREDNINGSLOV. Fra forskellig side har det været fremført, at man fra regeringens side arbejdede med yderligere en revision af naturfredningsloven. Dette er fra Kulturministeriets side blevet dementeret.

MILITÆRETS FÆRDSEL I PRIVATE SKOVE. Fra flere sider er DS-sekretariatet blevet bedt om at resume-

re reglerne for militærets færdsel. I denne forbindelse kan følgende meddeles:

Militærets anvendelse af terrænet er reguleret gennem Love og bestemmelser for hæren, 9. hefte. Afsnit I. Terrænets benyttelse. 1950. Heftet er fortsat gældende og er trykt i Dansk Skovforenings Tidsskrift 1954, side 246. Det hedder bl. a.: »I den udstrækning uddannelsen kræver det, har hærens afdelinger m. fl. herunder hjemmeværnet med de i det følgende anførte begrænsninger adgang til statens arealer og skove.

Mod forpligtelse til at yde ejendomsbesidderne erstatning for den skade, som måtte blive anrettet på deres ejendom, har hærens afdelinger m. fl. endvidere i samme udstrækning en ved alders tid hævde hjemlet ret til at færdes på privat ejendom. Denne ret er forudsat i lovgivningen og anerkendt af retspraksis og omfatter også øvelsernes forberedelse«.

Der tales udtrykkelig om skader, hvorimod erstatning for almindelig slitage ikke kan komme på tale.

Hvad angår udbetalinger af erstatninger for skader kan følgende nævnes:

Såfremt skaden andrager mindre end 250 kr. foretages vurderingen og udbetalingen af den pågældende garnison. Såfremt skaden skønnes at andrage mere end 250 kr. udbetales alle skader øst for Storebælt af Østre Landsdels Kommando (tlf. TR 6001). Vest for Storebælt foretages alle vurderinger og udbetalinger af Vestre Landsdels Kommando (tlf. (06) 14 38 99).

Udbetalingen af beløb til vedligeholdelse af veje og eventuelle andre installationer i forbindelse med forsvarsets depoter sorteres under Forsvarets bygningstjeneste, tlf. MI 4701.

Efter det for foreningen foreliggende er det opfattelsen, at de gældende ordninger er tilfredsstillende for de private skove.

Aa. M. P.

★

Nødråb om nobilis

Vi har modtaget:

Et nødråb til skovbrugets videncentre: På Tjele er der de sidste år sket en misfarvning af nobilisgrenenes midterparti med et stort økonomisk tab til følge.

Hvem kan hjælpe?

Telefonér venligst til (09) 33 10 05 eller (06) 69 00 24. H. Rasmussen.

Hollands skovbrug og rekreations-behovet

Statsskovrider V. Halskov Hansens
beretning fra en studierejse

STATSSKOVRIIDER V. Halskov Hansen, Randbøl, foretog i 1969 en studierejse til Holland for at studere den hollandske administration af skove, herunder tilsynet med de private skove. Fra den udarbejdede beretning bringes her nogle interessante oplysninger.

Statsskovvæsenet i Holland bestyrer ikke alene statens skove, men har derudover et konsultativt tilsyn med de private skove samt administrerer naturfredning med rekreative foranstaltninger, landskabspleje og landskabsplanlægning. Man beskæftiger derfor ikke alene forstligt uddannet personale, men også landskabsarkitekter, biologer, jurister m. m. samt lokale konsulenter for skovbrug, landskabspleje og naturfredning.

Når det private skovbrug ønsker at foretage foryngelser kræves der en hugstilladelse.

De private skove over 10 ha i Holland er fra 1966 åbne for publikum mod et tilskud fra kultur- og socialministeriet. Pr. 1/1 1969 var tilskudet:

For de første 50 ha	50	gylden pr. ha		
For de næste 50 ha	40	—	—	—
— — — 100 ha	35	—	—	—
— — — 300 ha	30	—	—	—
For resten	20	—	—	—

Altså for 100 ha 4.500 gylden
og for 500 ha 17.000 gylden.

Samlet udgift 4,5 mill. gylden pr. år. Skovejerne skal så holde orden i skovene. I øvrigt har statsskovbruget fra kulturministeriet 14,5 mill. gylden årligt til opkøb af naturområder.

Skovens omformning

Det følgende er efter Halskov Hansens beretning.

Et stort opgaveområde for landskabsformningen er medarbejdet ved omformning af de forhåndenværende skove med sigte til rekreative formål inden for rammerne af den løbende skovregulering. Det kan således nævnes, at

statsskovenes langtidspaner (24 år) udarbejdes i samråd med landskabsarkitekter, men skal godkendes af skovdirektøren. Det forholder sig nemlig således, at det mangesidede formål med skove og naturarealer som træproduktion, fritidsliv, naturfredning, landskabspleje og vildtpleje forenes udmærket i Holland uden større ofre. For statsskovene gælder det således, at $\frac{3}{4}$ af træproduktionen indvindes på $\frac{1}{3}$ af det bevoksede areal. De resterende $\frac{2}{3}$ af skovarealet kan således uden større økonomiske tab benyttes til andre formål, især rekreative.

Ved alle disse arbejder erobrer landskabsplanen sin plads ved siden af alle de tekniske planer, som skal bestemme landets fremtidige udseende, efterhånden som det hollandske landskabs fremtidige udseende rykker mer og mer ind i det offentliges og det politiske livs interessebrændpunkt. Som det fremgår af det foran beskrevne, indtager den hollandske statsskovadministration en meget vigtig position i det hollandske planlægningsarbejde og landskabsformningen i forbindelse hermed.

Til slut skal anføres nogle andre aktiviteter, som statsskovvæsenet beskæftiger sig med i Holland.

Kontakt med publikum, propaganda, oplysning

Som tidligere berørt går statsskovvæsenet aktivt ind for at få mennesket ud i naturen og skovene. Det indretter og anlægger selv naturreservater og rekreative områder og udgiver foldere over vandreture, de såkaldte »Voetspoor«, alt under mottoet »the multiple use«. Der foretages udmærket skiltning og vejvisning. På skiltene angives skovene og distrikterne eller skovparternes navne. Vejene mærkes efter deres tilfaldte anvendelse: motorveje, knallert-

stier, cyklestier, ridestier, veje til vandreture (turiststier). Der indrettes legepladser, soppedamme, alm. campingpladser, campingpladser for medlemmer af campingklubber, lejrpladser, rastepfadser og parkeringspladser o. s. v. På de ca. 80 skovparter foretages i ferietiden regelmæssige oplysningsture, der ledes af en skovbetjent (surveillant-rondleider) som regel en specielt uddannet skovløber eller opsynsmand. Foruden statsskovvæsenets egne udgivelser af brochurer om dets virke, udgives på engelsk, tysk og fransk gennem A. I.T. (Alliance internationale de Tourisme) pjecer om statsskovene, fritidsliv m. v.

Til glæde for de private skovejere udgives under statsskovvæsenets bomærke månedlige »Bosbouwoorlichting« (skovbrugsoplysninger) med praktiske vejledninger i skovbrug og populære artikler om skovbrug samt aktuelt nyt vedrørende skovbrug. Det består af løse blade hæftet i øverste venstre hjørne. Det ovennævnte bomærke består af et stiliseret træ med løvtrægrene til den ene side og nåltrægrene til den anden side og ned gennem stammen er statsskovvæsenets initiaer S. B. B. anbragt lodret under hinanden.

Jagt og fiskeri

Jagten i de hollandske statsskove sorteres under det såkaldte »Faunebeheer«, der forestår administrationen af jagten og udleje af denne. Jagten lejes ud til den højstbydende. Ordningen er upopulær blandt forstmændene og i den brede befolkning, som betragter jagt med en vis foragt, medens derimod *lystfiskeriet* er meget populært. Der kan alle være med til overkommelige penge.

Der gøres fra det offentliges side et stort arbejde for at imødekomme denne sidste rekreative aktivitet, idet der overalt langs floder, kanaler og søer indrettes særlige lystfiskerparkeringspladser, hvor man ser folk sidde på deres mere eller mindre luksuriøse feltstole og mede, medens madkasse og termokande er inden for rækkevidde. Det er selvsagt hovedsageligt »fredfisk«eri, der dyrkes, (suder, aborre, skalle, brasen er »fredfisk«, d. v. s. de fiskes ved stille fiskeri). ET.

Grunden til „angreb” på tidsskrifterne

Af skovtekniker NIELS HOUKJÆR

Vi har modtaget:

Min artikel i Rummeteren var ikke skrevet ud fra noget »håb om at kunne stifte ufred og at så mistillid« (KM, Skoven 9/72).

Tværtimod! Hensigten var at fremme en menneskeligt set mere positiv samarbejdsform end det nuværende skindemokrati.

Artiklens direkte sigte under hensyn til dette formål har været:

- 1) Ud fra sociolingvistiske teorier at påpege de vanskeligheder, som en sammenlægning af skovbrugets tidsskrifter frembyder.
- 2) At gøre opmærksom på, at en »sammenlægning« i Deres forstand betyder en indlemmelse af Skovbrugstidende og Rummeteren i Skoven med fagligt prestigetab for skovtekniker og skovarbejder til følge.
- 3) At fremme tanken om et arbejdsplads-demokrati og herunder se diskussionen om tidsskriftssammenlægning som et symptom på den repressive holdning, som arbejdsgiveren indtager i demokratiseringsprocessen.

Disse formål forflygtiges – måske bevidst og strategisk – af Deres referat, idet De diskuterer min i denne sammenhæng ret ligegyldige og firkantede (indrømmet og allerede nævnt i Rummeteren) karakteristik af Skoven. Ud fra anførte dokumenterede citater kan den imidlertid ikke rokkes, kun udbydes. (Jeg skal her – ligesom i Rummeteren – nøjes med at henvise til min undersøgelse »Social gruppedannelse omkring skovbrugets tidsskrifter«, som er tilsendt redaktionerne).

I en seriøs behandling af problemerne finder jeg Deres karakteristik af min artikel som propagandistisk letkøbt. Jeg nævner flere gange det politiske aspekt. Derved viser jeg en ærlighed i debatten, som arbejdsgiveren forsømmer ved at hævde en apolitisk (= reaktionær) indstilling og råbe »Propaganda« efter en tankegang, der arbejder med nedbrydning af klasseskel. Jeg mener ikke, der er noget suspekt i at hævde – og jeg gør det endnu en gang med tak for tålmodig spalteplass: Sammenlægning af forskellige sociale kategoriers tidsskrifter har et politisk aspekt, som bør expliciteres.

★ *Skovtekniker Niels Houkjærs forkærlighed for sociolingvistisk teoretisering må forblive hans eget tunge problem. Vi skal nøjes med at konstatere hans tilbagetog fra de grund- og hovedløse beskyldninger mod SKOVEN's redaktion for at udøve censur.* K. M.

Allgemeine Forst Zeitschrift
1972, nr. 36:

Specialnummer om efterårskulturer.

Det Danske Hedeselskab,
juli 72, nr. 7:

Heleselskabets årsberetning 1971–72.

Landskab
1972, nr. 5:

Prof. C. Th. Sørensen: Tanker om arbejdet (Hvordan skal de anlægges?).

12-Mandsbladet
nr. 7. 1972:

P. Vejby Sørensen, TFI: Regnskabssystemet Store-LARS. LEC, Landbrugets EDB-centraler har på grundlag af det system, der anvendes i LEC-skovregnskabet nu udviklet et tilsvarende regnskabssystem for større landbrug.

J. Bent Sørensen: Pengestrømsanalyser, finansregnskab og likviditet.

Norsk Skogbruk,
juni 1972, nr. 11/12:

Skogselskapet må være idéskaper og bulldozer. Uddrag af formanden, Haakon S. Mathiesens tale ved Skogselskapets landsmøde.

Borregaard bygger tømmerterminal ved Kongsvinger i samarbejde med Ole Moss' savværk.

Rummeteren,
juli 1972, nr. 7:

Poul Kristiansen: En »hellig ko« ligger for døden. Et indlæg i debatten om demokrati på arbejdspladsen.

Rummeteren,
august 1972, nr. 8:

Frede Skov Nielsen: Bekæmpelse af skovbrande med motorrygsprøjte.

Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen, nr. 6. Juni 1972:

Auswirkungen der Motorfahrzeugabgase auf die Vegetation. Eine Litteraturübersicht/Th. Keller.

Skogen,
2. august 1972, nr. 9:

Bare en jord. Et indlæg af Jöran Fries, bygget over mottoet for FN's store miljøværningskonference i Stockholm i sommer. Årets Sörländsekskursion.

Skogen
1972, nr. 10:

Vort fremtidige boligmiljø. Byg med træ, som har varme og liv, og som giver os et fællesskab med naturen. Referat af direktør Sven Platzers indlæg i forbindelse med den svenske skovuge.

Ugeskrift for agronomer og hortonomer
1972, nr. 33 og 36:

Kgl. skovrider B. Engberg: Et naturfredningskorps på Bornholm.

Dødsfald

Skovrider Johs. Th. Bavngaard, fhv. skovrider for Heleselskabets 14. distrikt, er afgået ved døden.

Forsythia - Thuja fastigiata

Et af vores specialer er at betjene dyrkere af pyntegrønt. Vi tilbyder igen i år fine planter.

E. Lund-Andersens planteskole

Vinde-Helsinge . 4281 Gørlev Sjl. . Tlf. (03) 55 91 86

AKTIESELSKABET
ROLD SKOVS SAVVÆRK
9510 ARDEN

DANSK TØMMER

RÅTRÆINDKØB TELEFON (08) 56 12 66

RYDNINGSSAV

Tekniske data: Een cylindret totaktmotor 78 cm³. Effekt 4 hk ved 7000 omdrejninger, magnapulstart, centrifugalkobling med servovirkning, membranbrakburator, Bosch svinghjulsmagnet.

Demonstration: Hvis De ønsker saven demonstreret bedes De kontakte os.

Pris: kr. 1850.00 + moms

COMPANION VD (VD som vibrations-dæmpet) er en udvikling af Companion 68 – den mest anvendte rydningssav i Sverige.

Den vigtigste konstruktionsforbedring hos Companion VD er de gummiophængte arbejdshåndtag, der bevirker, at saven praktisk talt er blevet vibrationsfri, og derfor befrier brugeren for rystelser i fingrene samt muskeltræthed i arme og ryg.

Den nye Companion VD er særdeles velegnet til: Busk- og kratrydning, udtynding og fældning af juletræer.

Forst- og Jagthuset

Gl. Kongevej 119 . 1850 København V . Telefon (01) 21 30 30

I/S Skærbæk Savværk

v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

Produktion: Dansk tømmer, brædder og lægter
Nåletræ til bygningstømmer købes

Ræveskind

Vi afholder auktion over røde ræveskind samt andre vildtskind i december, januar, marts og april ● Sidste indlevering til decemberauktionen d. 1. december ● Der forventes stor efterspørgsel og gode priser i år ●

IFA-Pels

Ejby Industrivej 28
2600 Glostrup
Telefon (01) 86 48 22 ●

Prisorientering

Prisberetningen for august måned fra statsskovbruget i Slesvig-Holsten indeholder følgende oplysninger:

Rødgran, uafbarket – uafkortet tømmer, ikke udslæbt

Klasse	Midtdiameter cm	Omsat mængde cm ³	Pris DM/m ³ målt under bark
B	10–19	553	60.35
B	20–	1.708	95.57

O. F.

Statens Forstlige Forsøgs- væsen - Bd. XXXIII hæfte 1

O. Kjersgård: Rødgranens vækst i et planteafstandsforøg på heden.

I 1941 blev der anlagt 2 planteafstandsforøg i rødgran – et på Christianssæde (S.F.F. Bd. XXIX), bon. ca. 1 og et i Gludsted plantage afd. 210, bon. ca. 4.5. Der er foretaget en sammenligning af forøgene ved omtrent samme højde og diameter, for Christianssæde ved 17 år og for Gludsted pl. ved 32 år.

For Gludsted er der et optimum for diameter og højde ved 1.5 × 1.5 m og for Christianssæde ved 2.0 × 2.0 m, men da der desværre kun har været gentagelsesparceller ved 1.25 × 1.25 m, må resultaterne nok tages med visse forbehold. Skulle man slutte ud fra det foreliggende vil planteafstanden for bon. 4.5 altså skulle sættes til 1.5 × 1.5 m og for bon. 1 til 2.0 × 2.0.

For begge forøgs vedkommende er produktionen faldende med stigende planteafstand. Planteafstandsforøget i Gludsted pl. kan muligvis være påvirket af, at de sidste bjergfyroverstandere for de store afstande først er fjernet ved opgørelsen ved alderen 32 år.

I den følgende beretning side 13 omtales et planteafstandsforøg udført af Oksbjerg, West-Nielsen og Lundberg i Gedhus plantage, hvor granerne efter 13 års vækst ved plantning på 3.0 × 1.8 m viste en højdemer tilvækst på 21–33 % i forhold til plantning på 1.5 × 1.25 m.

E. T.

Erstatning for telekabler

Post- og Telegrafvæsenet har i 1967 afsluttet en landsaftale om erstatninger for anbringelse af telekabler i landbrugsjord med Husmandsforeningerne, Landboforeningerne og Tolvmandsforeningerne. Denne landsaftale føres à jour hvert år,

og i henhold til denne er der fastsat en *vejledende* sats for erstatning for kabelføring og servitupålæggelse på 1,00 kr. pr. løbende m gældende for 1966/67. Dette erstatningsbeløb ajourføres hvert år og er for året 1971 ansat til 1,11 kr. pr. lb. m. Udover denne erstatning for kabelføring og servitupålæggelse ydes der også erstatning for afgrødetab såvel ved etableringen som ved senere reparationsarbejder. For disse afgrødetab er der udarbejdet en tabel over erstatningerne pr. m² med en minimumssats for den struktur-skade, der sker på jorden ved anbringelse af og færdsel i forbindelse hermed, på 15 øre pr. m². Denne sats gælder for udyrket jord (pløjjord), medens satserne for afgrøderne indeholder dette grundbeløb. Bl. disse skal nævnes, at erstatningen for skade på en græsafgrøde er sat til 37 øre pr. m².

Det skadelidte areals størrelse opgøres, når arbejdet er afsluttet.

Reglerne er angivet i en lille tryksag, der vil være en god vejledning ved en erstatningsberegning sammen med en evt. sagkyndig opgørelse, som Dansk Skovfor-ening gerne påtager sig at udføre. Reglerne kan rekvireres fra Post- og Telegrafvæsenets 1. Ingeniørdistrikt.

Erstatningen kan gives enten i forbindelse med et forlig, hvorved man kommer ind under reglerne om beskatning som særlig indkomst, eller ved ekspropriation, hvor erstatningen er skattefri (jvnf. også SKOV-
VEN 1971 side 67).

Andrager erstatningen ikke over 11.500 kr. i 1971 ell. 13.800 kr. i 1972, er det ikke nødvendigt at forlange ekspropriation, da disse grundbeløb ikke beskattes med særlig indkomst.

E.T.

Sagkyndige med- hjælpere ved vurdering af skove

Pr. 19. september 1972 er følgende udnævnelser foretaget:

Overklitfoged *Peder Skarregaard*, Søholt, er udnævnt til sagkyndig medhjælper ved vurdering af skove, særlig for Nordjyllands amtskommunes nordre skyldkreds og Viborg amtskommunes nordre skyldkreds i stedet for overklitfoged *Hans Esbjørn*, der efter ansøgning er fritaget for dette hverv. Samtidig er skovrider *Erwin Scheurer*, Hjedsbækgård, udnævnt til sagkyndig medhjælper ved vurdering af skove, særlig for Nordjyllands amtskommunes søndre skyldkreds i stedet for skovrider *Jørgen Lundberg*, Hørbylunde, der ligeledes efter ansøgning er fritaget for dette hverv.

Tilbehør til WIRER-KÆDER-LØFT

Vi er lagerførende i
SJÆKLER - KROGE - RINGE
og specialudstyr

VT-blue Alloy kæder for udsælning
Special Wire for traktorspil
monterede med øje og krog
Tirfor wire taljer - Power Pull wiretaljer
Kædetaljer - Skraldetaljer
Donkrafte - mekaniske og hydrauliske

VOJENS TOVVÆRK - et specialfirma

STÅLWIRE - STROPPER
LØFTEVÆRKTØJ
TREKANTEN - 6500 VOJENS - TELF. (045) 4 14 37

KÆDER - KÆDESLYNG
ENTREPRENØRARTIKLER

4681 HERFØLGE
(03) 67 43 31

ALT
I
SKOVVÆRKTØJ

IMPORTØR OG GENERALAGENT
FOR:

»SIGNUMAT« PLA.MÆRKER
»NELSON« MÆRKEMALING

FORLANG TILBUD

Frijsenborg Skovbrug

tilbyder skovning af nåletræ med LOGMA afkvistningsmaskine, fra 11 cm midt og op.

Vi er i de første 2 måneder i arbejde på Fyn.

Interesserede distrikter kan få yderligere oplysninger på

tlf. (06) 98 59 14 – Skovfoged F Møller.

Vi er købere til

Asketræ

i kævler samt snitgavn, ret og rundt, frit for knaster og overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i længder 800-900-1200 og 1400 m/m. Betaling kontant.

Trævarefabrikken »Skovhasturp«
Hvalsø – Telf. Hvalsø 33

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle Telf. Viskinge 20* & 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup

Telf. (05) 75 40 53

Vi anbefaler os med alle arter skovplanter i gode provenienser.

Skovplantekulturerne står under Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELEFON 62933* DANMARK

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Skovplanter

i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.

Hellestrup Planteskole

4180 Sorø

Tlf. (03) 64 51 33

Specialplanteskole for
Hybridasp.

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 85 60 46

Læ- og hækplanter samt planter
til vildtremiser m. v.

Hyllinge Savværk A/S

Tlf. (03) 74 40 64

Kristtorn

Unge planter med klump og lærred.
Udvalgt fra hårdføre modertræer med
høj bærydelse.

Forlang vor pjece om dyrkning af
Kristtorn.

Chr. Pedersens planteskole
Bogense (09) 81 13 60

BORK SCANDINAVIA

KØBENHAVN . OREHOVED . SILKEBORG

Sælg
gennem
SKOVEN

KJULERUPVOGNEN

SKOVENTREPRENØRVOGNE to-hjulede, fremstilles til 2,6 m, 3×1 m og 5,4 m træ, er monteret med CRANAB KRAN SK 2000 eller SK 2500 og hydr. støtteben. Kan også leveres uden kran.

KJULERUP MASKINFORRETNING

v/ MOGENS DAMLUND

Tlf. (03) 67 02 27 . 67 02 77 - Ringstedvej 645 - 4100 Ringsted

Alle arter
skovplanter
i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning Telf. 05 - 65 12 11

Paludans Planteskole ^{Å/S}

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savværk

Oparbejdning af BØG

Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

SKOVKONSULENTEN

Skovtilsyn
Skovadministration
Planlægning
Vurdering
Driftsanalyser

Skovrider E. Tolstrup
Hedeegrænsen 38, 2600 Glostrup
Tlf. (01) 96 10 69

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

St. Hjøllund Savværk og Imprægneringsanstalt

er køber af nåletræ til bygningstømmer og master.

Hjøllund . 7362 Hampen
Tlf. (06) 86 91 00

SKOVREGNSKABER

Rådgivning • Anlæg
Føring • Årsafslutning
Driftsanalyser • Drifts-
kritik

DANSK
SKOVFORENING

Den nye skovkran, HIAB 970

- Med øget kapacitet til 8 tm.
- Med længere arm, std. 7,2 m.
- Med længere hydr. udskyd, 1,4 m.
- Ekstra kraftig drejning i lukket oliebad med dobbelt sæt cylindre.
- Udtrækbare, dobbeltvirkende støtteben for øget stabilitet.

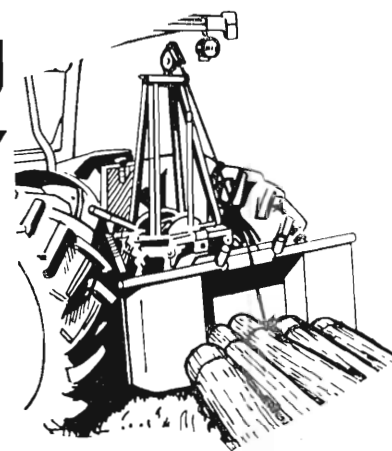
Deres nærmeste HIAB-forhandler vil gerne fortælle mere om HIAB 970's mange andre fortrin.

HIAB-FOCO's

KNAPHOLM 8 · 2730 HERLEV
TELEFON (01) 94 81 22

JOBU *handy*

Det gennemprøvede og robuste norske traktorspil, som kan klare de fleste forekommende opgaver i det daglige arbejde.

4000 kg trækevne, svarende til ca. 2,5–3 m³ træ.

Tårn som giver stor højde ved indvindingen.

Hastighed: 0,5 m–2 m/sek.

Enkel og farefri betjening, god holdbarhed og rimelig pris.

Monteringen udføres hos Dem af vore erfarne montører.

Af udstyr til skovbrug fører vi: Læsebom for spil, udsælbningsrammer for stammer - i forsk. udførelse. Gode kæder, wirer, glidere for do., mindre spil, og ikke mindst JO-BU kædesave og rydningssave med dertil hørende udstyr og service.

Forhør venligst nærmere - demonstration overalt uden forbindende.

Eneimport: Fa. JO-BU skovservice

Bredlund 7362 Hampen · Tlf. (05) 77 51 16